

Vergaderjaar 2011–2012

27 925

Bestrijding internationaal terrorisme

Nr. 456

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 6 april 2012

Met deze brief wordt u op uw verzoek geïnformeerd over recente politieke ontwikkelingen in Afghanistan. In deze brief zal ik per onderwerp een kort overzicht geven van de meest recente ontwikkelingen.

Recente incidenten

Er hebben zich recent in Afghanistan enkele ernstige incidenten voorgedaan, zoals gemeld in de stand van zaken brief politietrainingsmissie Afghanistan van 12 maart jl. (kamerstuk 27 925, nr. 453). Op 20 februari jl. zijn abusievelijk korans verbrand op de Amerikaanse militaire basis Bagram. In reactie daarop hebben verschillende demonstraties verspreid door het land plaatsgevonden, waarbij 30 doden zijn gevallen. Het Afghaanse leger en politie hebben adequaat op de demonstraties en protesten gereageerd. President Karzai heeft de bevolking opgeroepen rust te bewaren. Momenteel zijn drie onderzoeken naar de toedracht gaande: een Afghaans onderzoek, een gezamenlijk Afghaans-ISAF onderzoek en een Amerikaans intern militair disciplinair onderzoek.

Op 25 februari jl. zijn twee Amerikaanse militairen doodgeschoten op het Afghaanse Ministerie van Binnenlandse Zaken. Na de koranverbranding en de moord op het Afghaanse ministerie hebben alle internationale experts werkzaam bij Afghaanse organisaties zich teruggetrokken. Ook de werkzaamheden van de geïntegreerde politie trainingsmissie zijn tijdelijk aangepast. Sinds 3 maart jl. zijn deze weer volledig hervat en inmiddels hebben ook de externe experts in Kabul hun werkzaamheden hervat.

Op 11 maart jl. heeft een Amerikaanse militair verschillende Afghaanse burgers gedood in de zuidelijke provincie Kandahar. Volgens Afghaanse bronnen zijn hierbij 16 doden en zes gewonden gevallen. De militair is inmiddels overgebracht naar een militaire gevangenis in de Verenigde Staten. De militair is aangeklaagd voor moord op Afghaanse burgers en zal volgens Amerikaans recht worden berecht.

President Karzai, het Afghaanse parlement en de Raad van Geestelijken hebben de berechting van de betrokkenen bij de koranverbranding en de moorden in Kandahar geëist. President Obama, minister Clinton en ISAF Generaal Allen hebben direct na de koranverbranding en de moorden in Kandahar de acties veroordeeld en excuses aangeboden. De verantwoordelijke soldaat voor de moorden in Kandahar zal gerechtelijk worden vervolgd. Dit is tijdens het bezoek van Afghaanse Minister Rassoul aan Washington op 21 maart jl. nogmaals benadrukt.

De incidenten hebben tijdelijk geleid tot een meer gespannen veiligheids-situatie. Ze illustreren de complexiteit van de situatie in Afghanistan, maar hebben de strategische inzet van de internationale gemeenschap niet veranderd. Nederland werkt gezamenlijk met de internationale partners aan een stabiel en veilig Afghanistan, waarin Afghaans leiderschap en ownership centraal staan.

Afghaans Kabinet

Voor het eerst sinds de presidentsverkiezingen in augustus 2009 is er sprake van een voltallig Afghaans kabinet. Op 5 maart jl. heeft het Afghaanse parlement negen nieuwe ministers beëdigd, waarvan vijf reeds als waarnemend minister en twee als staatssecretaris actief waren. Dit kabinet dient nu prioriteit te geven aan de bestaande afspraken ten aanzien van goed bestuur, rechtstaat en de bestrijding van corruptie. Inspanningen en resultaten van de Afghaanse kabinet zijn een voorwaarde voor internationale lange termijn steun en betrokkenheid bij Afghanistan, zoals ik in mijn brief van 16 januari jl. (kamerstuk 27 925, nr. 446) aangaf.

Mensenrechten

De Afghaanse Raad van Geestelijken, Ulema Council, heeft op 2 maart jl. een verklaring uitgebracht, die naast bepalingen die passen in het kader van internationale mensenrechtenstandaarden ook bepalingen bevat die inbreuk maken op vrouwenrechten en in strijd zijn met de Afghaanse grondwet. Nederland en de EU hebben deze kwestie nadrukkelijk aan de orde gesteld in gesprekken met Afghaanse autoriteiten. De EU heeft in een verklaring op 8 maart jl. in het kader van internationale vrouwendag benadrukt dat gelijke rechten voor mannen en vrouwen essentieel zijn voor de duurzame ontwikkeling van Afghanistan.

Verzoening en vredesproces

De Taliban hebben op 15 maart jl. de gesprekken met de Verenigde Staten over verzoening opgeschort. In een verklaring geeft de Taliban als reden dat de Verenigde Staten eerder gemaakte afspraken niet zouden zijn nagekomen en in plaats daarvan nieuwe voorwaarden hebben gesteld. De Verenigde Staten heeft in reactie daarop aangegeven, dat zij wel degelijk hun afspraken zijn nagekomen en nog altijd openstaan voor voortzetting van de gesprekken.

De internationale inspanningen zijn gericht op het zoeken naar een politieke oplossing voor de lange termijn stabiliteit van het land. De Nederlandse regering steunt iedere stap die toekomstige onderhandelingen over een politieke oplossing binnen de gestelde kaders en voorwaarden kan bespoedigen. Nederland zal samen met andere internationale partners blijven pleiten voor het strikt handhaven daarvan. Zoals ik in mijn brief van 16 januari (Kamerstuk 27 925, nr. 446) schreef zijn tijdens de Bonn Conferentie deze voorwaarden opnieuw bekrachtigd in de eindverklaring.

Transitieproces

Nu het einde van het transitieproces (eind 2014) nadert, zijn alle ogen gericht op de ontwikkeling van de veiligheid in Afghanistan. De overdracht van verantwoordelijkheid voor de veiligheid aan de Afghanen speelt hierin een belangrijke rol. Dit transitieproces ligt volledig op schema. Ongeveer de helft van de Afghaanse bevolking woont nu in gebieden waar het Afghaanse leger en politie (Afghan National Security Forces, ANSF) de verantwoordelijkheid dragen voor de veiligheid. De ANSF blijkt in deze gebieden goed in staat om de stabiliteit en de veiligheid, ondanks incidenten die zich voor doen, te handhaven.

Lange termijn betrokkenheid

Zoals bekend heeft de internationale gemeenschap haar lange termijn betrokkenheid in Bonn uitgesproken. Momenteel wordt in verschillende multilaterale fora (NAVO, VN en EU) gesproken over de concrete invulling van die betrokkenheid. In Chicago wordt eind mei tijdens de NAVO-top gesproken over de rol van de NAVO post-2014 en over duurzame financiering van het Afghaanse leger en politie. In juli wordt in Tokio een internationale conferentie gehouden over lange termijn wederopbouw en goed bestuur in Afghanistan. Bilateraal bespreekt een aantal landen met de Afghaanse regering de mogelijkheden om strategische partnerschappen te ondertekenen. Zo onderhandelt de Verenigde Staten met Afghanistan, waarbij twee aanbevelingen uit de Loya Jirga van november 2011 worden meegenomen: (i) overdracht van verantwoordelijkheid voor Amerikaanse detentiefaciliteiten en (ii) het stoppen van zogenaamde night raids. Recent zijn bindende afspraken over de detentiefaciliteiten gemaakt, waarbij de verantwoordelijkheid hiervoor is overgedragen aan de Afghanen. Onderhandelingen over de night raids lopen nog, maar de verwachting is dat de Verenigde Staten en Afghanistan voor de a.s. Chicago Top tot een akkoord komen, zodat het Strategisch Partnerschap kan worden ondertekend.

Op 12 maart jl. zijn de onderhandelingen tussen de EU en Afghanistan over een Cooperation Agreement on Partnership and Development (CAPD) begonnen. Deze overeenkomst zal als raamwerk dienen voor afspraken over politiek, economie, asiel en migratie en sociaaleconomische wederopbouw. De Nederlandse bilaterale lange termijn betrokkenheid zal zoveel mogelijk aansluiten bij deze multilaterale afspraken van de VN, EU en de NAVO.

De minister van Buitenlandse Zaken,
U. Rosenthal